

سخن سردبیر

در گفتگویی که پارسال با دوست فاضل ارجمند آقای دکتر حبیب برجیان داشتم همکاری قلمی وی با مجله مطرح شد و از وی قول سلسله مقالاتی را با عنوان کلی «متن‌شناسی گویش‌های ایران» گرفتم.

اولین مقاله نامبرده «دیوان درویش عباس جزی» در دست چاپ بود که دو مقاله دیگر از وی به دفتر فصلنامه رسید تا به عنوان شماره‌های دوم و سوم «متن‌شناسی گویش‌های ایران» در نوبت چاپ در مجله قرار گیرد. وی در یادداشتی نوشت که دقت و کاردانی میراث مکتوب و آینه میراث که در مجلات فارسی منحصر به فرد است او را دلگرم به ادامه همکاری کرده است.

از آنجا که مقاله‌ها نسبتاً بلند بود پیشنهاد ضمیمه را مطرح کردم. پذیرفت و تعهد کرد که مقالاتی را در همین زمینه که در دست تهیه دارد تمام کند تا همه با هم یکجا چاپ شود.

از او درخواستم تا مقاله‌هایی در موضوع تاریخ زبان طبری را که در سالهای اخیر در مجله‌های اروپا به انگلیسی منتشر کرده ترجمه کند و در مجموعه قرار دهد تا در دسترس خوانندگان فارسی‌زبان قرار گیرد. اکنون شادم که مجموعه با ۱۲ مقاله به نحو مطلوب نشر می‌شود.

یکی از مهم‌ترین آثار فارسی در تاریخ، تاریخ طبرستان ابن اسفندیار است که جز بخش «نامه تنسر» آن، تا به حال مورد بررسی دقیق قرار نگرفته است. مؤلف در طی چند مقاله اول کتاب رویکردی متن‌شناختی به این کتاب داشته و جلوه‌هایی تازه از تاریخ طبرستان و نیز مؤلف آن به خواننده می‌نماید. از جمله اینکه ابن اسفندیار از برخی

از مطالبی که در کتاب خود درج کرده اطلاع دقیق نداشته است و نوشته‌های او باید مورد بررسی انتقادی قرار گیرد.

نویسنده در طبری بودن اصل مرزبان‌نامه تردید خود را بیان داشته و در این زمینه بحثی مستدل و جامع ارائه کرده است.

بخش اعظم متون طبری در حوزه تخصصی گویش‌شناسی تاریخی است و از لغت‌شناسی و ریشه‌شناسی و صرف و نحو و تحول تاریخی اصوات گفتگو دارد. اما در این نوشته‌ها مسائل بسیار دیگری در حوزه نسخه‌شناسی و متن‌شناسی و تاریخ اجتماعی و جغرافیای تاریخی و علوم ادبی نیز مطرح شده است که هر یک به نوبه خود تحقیقی است ممتاز و بیانگر جامعیت اطلاعات وسیع مؤلف و احاطه او بر تاریخ و فرهنگ ایران زمین. از جمله چند متن بررسی شده که سوای ارزش زبان‌شناختی، حاوی اطلاعات ارزشمند تاریخی است؛ مثلاً در مقاله «دو متن طبری از عهد ناصری» مؤلف با مراجعه به منابع و مآخذ بسیاری وقایع و چهره‌های تاریخی مندرج در آنها را موشکافی کرده و برشته دقیق کشیده است.